

Kielce 22.02.2022

Stowarzyszenie Społeczno-Przyrodnicze MOST

ADRES SIEDZIBY:

**ul. Wojska Polskiego 52
25-389 Kielce**

ADRES DO KORESPONDENCJI:

**URZĄD POCZTOWY NR.23
UL. JANA NOWAKA-JEZIORAŃSKIEGO 77
SKRYTKA POCZTOWA NR.819**

Propozycje zmian do projektu ustawy

Polskie Parki Narodowe

Autorzy:

Dr hab. Alek Rachwald profesor Instytutu Badawczego Leśnictwa, Polskie Towarzystwo Ekologiczne

Mgr Łukasz Misiuna Stowarzyszenie MOST, specjalista do spraw zarządzania zasobami przyrody i środowiska

Mgr inż. Aleksandra Bernatek Stowarzyszenie MOST, inżynier środowiska

Mgr Piotr Chachuła, mykolog

Mgr Dominik Włudyga Stowarzyszenie MOST, psycholog

Lp.	Art. Ustęp. Pkt. Ppkt.	Propozycja zmiany zapisu	Uzasadnienie
1.		Wbrew temu co wcześniej zapowiadano nie ma ani słowa na temat ułatwienia powoływania parków narodowych. Niezbędne jest opracowanie takiej koncepcji, która pozwoli na szybkie powoływanie i powiększanie parków narodowych.	
2.		Projekt ustawy wyklucza udział organizacji pozarządowych w opiniowaniu określenia lub zmiany granic parku narodowego. Bezwzględnie należy przywrócić organizacjom to prawo.	Taki zapis o możliwości złożenia opinii przez zainteresowane organizację pozarządową jest w ustawie o ochronie przyrody z 16.04.2004 art10.pkt3 Nie jest dla nas jasne, w jakim celu go wykluczono. Organizację pozarządową posiadają często dużą wiedzę merytoryczną. Postulujemy dopisanie organizacji pozarządowych w art49.pkt2. również, że względu na ten proponowany zapis: Art. 50. Strategię ochrony parku narodowego sporządza się z uwzględnieniem: 1) charakterystyki, oceny i waloryzacji stanu przyrody; 2) identyfikacji i oceny istniejących oraz potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych;
3.	Art. 5. 1.	Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, obszar parku narodowego, przebieg granicy parku narodowego, otulinę parku narodowego i nieruchomości Skarbu Państwa nieoddawane w użytkowanie wieczyste Polskim Parkom Narodowym, mając na względzie rzeczywisty stan wartości przyrodniczych obszaru	Nie jest wyjaśnione co oznacza „rzeczywisty stan wartości przyrodniczych obszaru”. Nie wiadomo jak mają one zostać ocenione i przez kogo. Wymaga to sprecyzowania.

4.	Art. 5. 1. Ustęp 2	Likwidacja albo zmniejszenie obszaru parku narodowego następuje wyłącznie w razie bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych lub kulturowych jego obszaru	<p>Zgodnie z obowiązującą ustawą o ochronie przyrody zmiana granic parku narodowego może nastąpić wyłącznie w przypadku „bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych i kulturowych obszaru”. Spójnik „i” nakazuje nierozłączne traktowanie wartości przyrodniczych i kulturowych. W proponowanym brzmieniu spójnik „i” zastąpiono spójnikiem „lub”. Oznacza to, że wystarczy utrata tylko wartości przyrodniczych albo tylko kulturowych obszaru. Rozluźnia to i niebezpiecznie liberalizuje ochronę w parkach narodowych. Zapis ten jest także niezgodny z wiedzą naukową, ponieważ zwykle obiekty o ponadprzeciętnych walorach kulturowych jak zabytki architektury, mają też wysokie znaczenie dla bioróżnorodności. Często budynki są siedliskiem gatunków ściśle związanych właśnie z tego rodzaju obiektami. Są to między innymi ptaki, nietoperze ale też ślimaki czy porosty. Obecność różnych budowli w parkach narodowych zwykle zwiększa ich bioróżnorodność o gatunki synantropijne. Wartości przyrodnicze i kulturowe w parkach narodowych są ze sobą ściśle powiązane i nie wolno ich rozdzielać rezygnując ze spójnika „i”. Otworzy to bowiem drogę do procedur wyłączeniowych na trudną do przewidzenia skalę. Co przyniesie niepowetowane straty w ochronie przyrody w parkach narodowych. Trzeba dodać, że nie tylko obiekty zabytkowe mogą mieć wysokie znaczenie dla bogactwa przyrodniczego.</p> <p>Proponowany zapis można też interpretować tak, że wystarczy utrata wartości przyrodniczych lub kulturowych (a więc tylko jednego z dwu rodzajów wartości) na jakimś niewielkim fragmencie powierzchni</p>
----	--------------------	--	--

			parku narodowego, aby zlikwidować cały park narodowy. To jest niedopuszczalne i bezwzględnie zapis ten należy zmienić tak, aby jednoznacznie wynikało, że utrata wartości na niewielkiej części parku narodowego nie umożliwi likwidacji całego parku narodowego.
5.	Art. 7. 1.	<p>Projekty studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w części dotyczącej parku narodowego i jego otuliny wymagają uzgodnienia z dyrektorem parku narodowego w zakresie ustaleń tych planów.</p>	W planowanej zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego mają być zastąpione przez plany ogólne gmin - konieczna byłaby zatem zmiana brzmienia tego zapisu.
6.	Art. 7. 1.	<p>Należy dodać następujący zapis:</p> <p>1.Roczne plany łowieckie w części dotyczącej otuliny parku narodowego wymagają uzgodnienia z dyrektorem parku narodowego.</p> <p>Niektóre z działań łowieckich w otulinach parku narodowego, mogą mieć istotny wpływ na stan ochrony gatunków i siedlisk parku.</p>	

7.	Art. 8. 1. ustęp 1 pkt. 24	W parku narodowym zabrania się: 24) prowadzenia badań naukowych	Ten zapis sformułowany w taki sposób i umieszczony wśród zakazów nie może się znaleźć. Bez względu na dalsze wyjaśnienia dotyczące warunków realizacji badań naukowych na terenie parku narodowego, zapis ten może być używany do ograniczania swobody badań naukowych w parkach narodowych. Ponadto w kontekście kolejnych zapisów wprowadza niejednoznaczność, stwarza pole do manipulacji i nadinterpretacji. Należy ten zapis bezwzględnie usunąć.
8.	Art. 8 ustęp 7	Minister właściwy do spraw środowiska, po otrzymaniu pozytywnej opinii dyrektora parku narodowego, może zezwolić na obszarze parku narodowego na odstępstwa od zakazów, o których mowa w ust. 1, jeżeli jest to uzasadnione potrzebą realizacji inwestycji celu publicznego, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i po zagwarantowaniu kompensacji przyrodniczej w rozumieniu art. 3 pkt 8 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, 2127 i 2269).	Dyrektor parku narodowego najlepiej zna teren parku i jego przyrodę, dlatego powinien mieć decydujący głos w tej sprawie. Nie jest tu potrzebna opinia ministra. Natomiast powinien obowiązkowo uwzględnić opinię Rady Naukowej parku. Dobrze byłoby, aby była też opinia Państwowej Rady Ochrony Przyrody.
9.	Art. 8 ustęp 2 pkt. 3	3) pracujących przy stadzie psów pasterskich wprowadzanych na obszary aktywnej ochrony różnorodności biologicznej, na których strategia ochrony parku narodowego albo zadania ochronne dopuszczają wypas.	Przepisy te, należy tak uściślić, by nie każdy pies rasy pasterskiej mógł wejść na teren Parku tam gdzie jest wypas bez względu na to czy ma coś wspólnego z bacą i owcami pasącymi się w danym miejscu.

10.	Art. 10. 1.	Polskie Parki Narodowe są państwową osobą prawną w rozumieniu art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm. ²⁾).	<p>Nie istnieje uzasadnienie dla powoływania odrębnego podmiotu zajmującego się parkami narodowymi. Nie ma też uzasadnienia dla tak daleko idącej centralizacji parków narodowych. To jest rozwiązanie mające na celu upolitycznienie parków narodowych oraz oddanie własności Skarbu Państwa i dziedzictwa narodowego dominującej sile politycznej. Tymczasem parki narodowe powinny zależeć od specjalistów i naukowców.</p> <p>Ponadto stworzenie dodatkowej nadrzędnej komórki , z którą dyrektorzy parków narodowych będą uzgadniać swoje działania spowoduje znaczne utrudnienia poprzez wydłużenie czasu reakcji , a nawet paraliż związany z pracami, które niejednokrotnie wymagają szybkiego działania. Spowoduje to również ograniczenie kompetencji dyrektora parku narodowego, który najlepiej zna charakterystykę terenu parku, gdyż jest na miejscu.</p>
11.	Art. 11. 1. Pkt. 4	<p>Do zadań Polskich Parków Narodowych należy w szczególności:</p> <p>4) prowadzenie monitoringu przyrodniczego na obszarze parków narodowych;</p>	<p>Nie jest zrozumiałe z jakiego powodu nic nie napisano o potrzebach prowadzenia inwentaryzacji przyrodniczych. Monitoring pozwala obserwować zmiany rozpoznanych wartości przyrodniczych. Inwentaryzacje pozwalają na wykrywanie nowych stanowisk i nowych gatunków, mają więc znaczenie z punktu widzenia śledzenia zmian bioróżnorodności parku narodowego, a nie tylko monitorowania stanu znanych populacji czy siedlisk. Należy dopisać: „inwentaryzacji przyrodniczych”.</p>

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1236, 1535, 1773, 1927, 1981, 2054 i 2270.

12.	Art. 13. ustęp 4	Starosta powierza w drodze porozumienia, dyrektorowi parku narodowego prowadzenie w jego imieniu spraw z zakresu nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, położonych w obszarze parku narodowego, z wyłączeniem lasów stanowiących własność Polskich Parków Narodowych, w tym wydawanie decyzji administracyjnych w pierwszej instancji.	Nadzór dyrektora parku narodowego nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa powinien być w granicach parku narodowego obligatoryjny.
13.	Art. 13. ustęp 8	Dyrektor parku narodowego jest obowiązany do wykonywania zabiegów profilaktycznych i ochronnych zapobiegających powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów.	Ten zapis nie uwzględnia wiedzy naukowej. Pożar w lesie jest zjawiskiem naturalnym. Istnieje szereg gatunków, których występowanie jest uzależnione od pożarzystk. Ponadto zapis ten zostawia szerokie pole do nadużyć. Zgodnie z nim będzie możliwe wywożenie z lasu martwych drzew uzasadniając to zagrożeniem pożarowym. Zapis dotyczący ochrony przeciwpożarowej należy sformułować tak, aby uwzględniał obie, powyższe uwagi.
14.	Art. 13. ustęp 9	Dyrektor parku narodowego jest obowiązany do ocechowania drewna pozyskanego i przeznaczonego do obrotu w lasach stanowiących własność Skarbu Państwa będących w użytkowaniu Polskich Parków Narodowych lub będących ich własnością, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 14a ust. 4. ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach.	W praktyce cechuje się także drewno ściętych drzew pozostawionych do mineralizacji. Zapis ten pozostawia przestrzeń do nadużyć polegających na tym, że drzewa ścięte i pozostawione do naturalnego rozkładu po ocechowaniu będzie można traktować jak zwykły surowiec i zostaną one wywiezione z lasu. W dokumencie musi się znaleźć zapis rozróżniający drewno pozostawione do naturalnego rozkładu od drewna pozyskanego w celach gospodarczych.

15.	Art. 16. 1.	<p>Dyrektora Polskich Parków Narodowych powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw środowiska. Prezes Rady Ministrów w akcie o powołaniu Dyrektora Polskich Parków Narodowych określa także wysokość jego wynagrodzenia.</p>	<p>Dyrektor musi być wyłaniany w drodze konkursu. Zaproponowany zapis czyni stanowisko Dyrektora funkcją polityczną. Tymczasem sprawy ochrony najcenniejszych przyrodniczo obszarów muszą być powierzone ekspertowi i specjalście. Nie politykowi.</p>
16.	Art. 22. 1. ustęp 4	<p>Przy dyrektorze parku narodowego działa rada naukowa parku narodowego, będąca jego organem opiniodawczo-doradczym.</p> <p>Członków rady naukowej parku narodowego powołuje się w szczególności spośród działających na rzecz ochrony przyrody przedstawicieli nauki, praktyki, organizacji ekologicznych, właściwych miejscowo samorządów wojewódzkich, powiatowych lub samorządów gminnych.</p>	<p>Zapis w tym brzmieniu może prowadzić do sytuacji, gdy w radzie naukowej parku narodowego będą zasiadać partyjni działacze, osoby nie związane z ochroną przyrody, przypadkowe. Można sobie wyobrazić, że w skrajnych przypadkach cała rada będzie złożona z osób niekompetentnych. Przestrzeń do takich patologii powstaje poprzez zastosowanie zwrotu „w szczególności”. Bezwzględnie zwrot ten musi zostać usunięty. Członkami rady naukowej parku narodowego muszą być naukowcy, specjaliści, badacze, członkowie organizacji pozarządowych związani z ochroną przyrody i naukami przyrodniczymi. Niejasne jest też sformułowanie „organizacje ekologiczne”. Należy to doprecyzować.</p>
17.	Art. 22. 1. ustęp 6 pkt. 1	<p>Członkostwo w radzie naukowej parku narodowego wygasa w przypadku:</p> <p>1) odwołania członka przez ministra właściwego do spraw środowiska;</p>	<p>Ten zapis grozi upolitycznieniem rady naukowej parku narodowego i takim doborem jej członków, którzy będą zależni od ministra. Należy ten zapis bezwzględnie usunąć. Rada naukowa parku narodowego musi być organem całkowicie niezależnym i mającym swobodę formułowania stanowisk uwzględniających dobro parku narodowego a nie dobro dyrektorów czy ministrów. Ponadto przy takim rozwiązaniu kadencyjność rady pozbawiona jest sensu (jeśli w dowolnej chwili może być</p>

			odwoływany lub powoływany członek rady naukowej, to nie ma miejsca na jej kadencyjność).
18.	Art. 42. 1. Pkt. 4	<p>Przychodami Polskich Parków Narodowych są:</p> <p>4) wpłaty Dyrekcji Generalnej Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, ze środków funduszu leśnego, o których mowa w art. 57 ust. 2 ustawy o lasach, w wysokości stanowiącej równowartość 25% planowanego stanu tych środków na początek danego roku, jednak nie mniej niż 35 mln zł rocznie;</p>	Jakie jest uzasadnienie takich wielkości?
19.	Art. 48.	<p>Art. 48. Dla parku narodowego sporządza się i realizuje:</p> <p>1) strategię ochrony parku narodowego;</p>	<p>Nie ma powodu, dla którego plany ochrony mają być zastąpiono nowo wymyśloną „strategią ochrony”. Ta zmiana powoduje wygaśnięcie dotychczasowych planów ochrony i zadań ochronnych, chaos i straty dla ochrony. Ponadto dla niektórych parków narodowych opracowano PZO angażując znaczne środki. Wkład finansowy, czasowy zostaną zmarnowane.</p> <p>Należy wprowadzić zapis, że plany te obowiązują do końca okresu ich aktualności i zastępują strategię ochrony parku (w takim przypadku parki działają w oparciu o 1-5 letnie zadania ochronne do końca aktualności tych planów).</p>

20.	Art. 59. 1.ustęp 2 pkt. 8	<p>. Pracownikiem Służby Parku Narodowego może być osoba, która:</p> <p>8) odbyła roczny staż w Polskich Parkach Narodowych.</p>	<p>Jakie jest uzasadnienie merytoryczne tego zapisu? Czy warunek ten dotyczy także dyrektora parku narodowego i Dyrektora Polskich Parków Narodowych?</p>
21.	Art. 72. 1 ustęp 4 pkt. 2	<p>4. Broń myśliwską funkcjonariusz Straży Parku ma prawo użyć w następujących przypadkach:</p> <p>2) w razie konieczności odstrzału, za zgodą dyrektora parku narodowego, zwierzęcia, które nie ma szans na przeżycie.</p>	<p>Jest wątpliwe aby tego rodzaju odstrzał był uzasadniony w parku narodowym. Nie jest z pewnością właściwe aby odstrzał zwierząt był wykonywany przez Straż Parku. Czy funkcjonariusze Straży Parku są w stanie ocenić które zwierzę ma, a które nie ma szans na przeżycie? (zresztą chyba nikt nie jest w stanie tego bezbłędnie ocenić). Zapis ten należy usunąć.</p>
22.	Art. 73. 1.	<p>Funkcjonariusz Straży Parku i pracownik Służby Parku Narodowego, któremu przysługują uprawnienia funkcjonariusza Straży Parku, w celu realizacji ustawowych zadań jest uprawniony do przetwarzania informacji, w tym danych osobowych, z wyłączeniem danych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe lub przynależność do związków zawodowych oraz przetwarzania danych genetycznych lub danych biometrycznych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej, danych dotyczących zdrowia lub danych dotyczących seksualności i orientacji seksualnej osoby fizycznej.</p>	<p>Ten zapis jest całkowicie nieczytelny przez co daje przestrzeń do rozmaitych nadinterpretacji. Służby Parku Narodowego nie mogą mieć dostępu do danych dotyczących np. zdrowia czy seksualności turystów. A takie prawo można wywnioskować z zaproponowanego zapisu. Wymaga on ponownego przemyślenia i zredagowania.</p>

23.	Art. 99. 1.	Tworzy się Polskie Parki Narodowe.	To jest niecelowe i szkodliwe. Nie ma uzasadnienia.